

Utbildningsinspektion i Torskolan grundskola årskurs 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Torskolan 7–9 den 28 februari och 1-2 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Torskolan 7–9, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Torskolan 7–9 intervjuades skolledningen, elever och lärare i årskurs 9 samt föräldrar med barn i årskurs 9. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Torskolan 7–9	Antal barn/elever
Grundskola	319

Torskolan 7–9 är belägen i tätorten Torsås och är kommunens enda skola med årskurserna 7–9. Kommunens fyra skolor med årskurserna 1-6 överlämnar så gott som samtliga elever till denna skola inför årskurs 7. Skolan har fyra klasser i varje årskurs och personalen arbetar i så kallade horisontella arbetslag.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Torskolan 7–9 och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörernas övergripande bedömning är att skolan erbjuder en undervisning av god kvalitet och en arbetsmiljö som genomsyras av personalens ambitioner att eleverna skall få en trygg och lärorik skolgång. Nästan samtliga elever är när de lämnar grundskolan behöriga till gymnasieskolans nationella program. Skolans meritvärde och andelen elever som når målen i samtliga ämnen är betydligt högre än riksgenomsnittet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Rektor bör ta ansvar för att analyser och bedömningar av skolans samlade resultat kommer till stånd.
- Skolans information om mål och betygskriterier till elever och föräldrar bör förbättras för att på så sätt öka elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet och föräldrarnas möjligheter till delaktighet.
- Kvaliteten på åtgärdsprogram och skriftliga omdömen bör förbättras.
- Under rektorns ledning bör skolans kvalitetsarbete utvecklas, så att personalen har möjlighet att gemensamt komma överens om mål, planera, genomföra och utvärdera olika delar av verksamheten och utifrån slutsatserna om vad skolan uppnått planera för nya förbättringsinsatser.
- Rektor måste försäkra sig om att skolans system för att fördela tid till olika ämnen innebär att varje elev får den garanterade undervisningstiden i varje ämne samt elevens val enligt timplanen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Torskolan 7-9 saknar aktuella skriftliga rutiner för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling (avsnitt 2.8 i Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, 6 § lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling).
- Torskolan 7-9 begränsar elevernas möjligheter att avbryta sitt språkval för att i stället läsa engelska eller svenska (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Skolan lyfter i sin kvalitetsredovisning för 2005 fram måluppfyllelsen i ämnena engelska, matematik och svenska. Av kvalitetsredovisningen framgår att vårterminen 2005 blev så gott som samtliga elever i årskurs 9 behöriga till ett nationellt program på gymnasieskolan. Uppföljningar och analyser av resultat i andra ämnen saknas dock.

Inspektörerna har med hjälp av nationell statistik fått en bredare bild av skolans resultat. Under perioden 2001–2005 var skolans genomsnittliga meritvärde¹ och andelen elever som nådde målen i samtliga ämnen betydligt högre än riksgenomsnittet. Bakom dessa genomsnittssiffror döljer sig dock skillnader i måluppfyllelse mellan olika ämnen och mellan könen.

Nedanstående tabell visar att på nationell nivå har såväl flickornas som pojkarnas genomsnittliga meritvärde förbättrats under perioden 2001–2005. Skillnaden i resultat är dock relativt konstant, till flickornas fördel. Torskolans resultat under samma period svänger betydligt mer, vilket är naturligt eftersom den undersökta populationen är betydligt mindre än rikets. Intressant att notera är dock att vårterminen 2005 var pojkarnas genomsnittliga meritvärde nästan lika högt som flickornas i Torskolans 7–9 och betydligt högre än riksgenomsnittet för pojkar. Samtidigt var det genomsnittliga meritvärdet hos Torskolans flickor lägre än riksgenomsnittet för flickor.

Tabell 2. Det genomsnittliga meritvärdet i Torskolans 7-9 och riket fördelade på kön under åren 2001-2005.

		2001	2002	2003	2004	2005
Torskolans 7-9	Flickor	222,5	221,6	227,2	220,5	213,8
	Pojkar	193,7	208,7	193,3	201,4	212,2
Riket	Flickor	214,6	215,6	216,0	218,1	217,3
	Pojkar	191,8	194,0	195,0	196,3	195,8

Sammantaget visar utvecklingen av meritvärdet att de skillnader i resultat mellan könen som återfinns på nationell nivå inte framträder lika tydligt i Torskolans resultat. En försiktig slutsats, dock värd att notera, som kan dras av ovanstående redovisning är att meritvärdet utvecklats på ett gynnsamt sätt för pojkars del på Torskolans, medan det motsatta gäller för flickors del.

Torskolans 7–9 har ingen aktuell dokumentation som visar resultatet av skolans arbete med normer och värden. Skolans klimat beskrivs som bra i intervjuerna, där såväl elever som lärare i årskurs 9 också vittnar om den positiva utveckling som skett under elevernas tid på Torskolans avseende elevernas förhållningssätt till varandra, till sina lärare och sin skola. Ett förhållningssätt som enligt lärarna kännetecknas av att eleverna numera uttrycker medvetna etiska ställningstaganden.

¹ Meritvärdet beräknas på de 16 bästa ämnesbetygen i elevens slutbetyg (Godkänd räknas som 10 poäng, Väl Godkänd som 15 poäng och Mycket Väl Godkänd som 20 poäng). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng.

den samt respekterar andra människors egenvärde. De intryck som inspektörerna får genom lektionsbesök och samtal med eleverna bekräftar lärarnas positiva bild.

Sammanfattning

I Torskolan är måluppfyllelsen i ämnena engelska, matematik och svenska känd bland skolledning och personal. I dessa tre ämnen når eleverna målen i mycket hög utsträckning. Skolan har däremot inga rutiner för att systematiskt följa upp och analysera resultaten i samtliga ämnen. Inte heller analyserar skolan sina resultat utifrån ett genusperspektiv. Det finns ingen dokumentation som visar vilka resultat skolans arbete med normer och värden leder till, utan inspektörernas bedömning av resultaten grundar sig på utsagor vid intervjuer och besök i verksamheten. Utifrån detta begränsade underlag bedöms resultaten som goda.

Genom att ta del av statistik från det nationella uppföljningssystemet kan inspektörerna konstatera att andelen elever som når målen i samtliga ämnen i Torskolan är betydligt högre än genomsnittet i riket, vilket är positivt. Som tidigare nämnts är betygsresultaten för flickor och pojkar inte kända av skolan och här är bilden till viss del mer oroväckande. Betygsresultaten uppdelat på kön visar nämligen att meritvärdet för pojkar utvecklats i en positiv riktning under åren 2001–2005, medan meritvärdet för flickor utvecklats åt motsatt håll.

Eftersom Torskolan för närvarande inte har en helhetsbild av resultaten av det pedagogiska arbetet saknas ett viktigt verktyg för att på skolnivå styra resurser till de områden där de behövs bäst eller för att genomföra förbättringar av undervisningen. Därför bedömer inspektörerna det som angeläget att analyser och bedömningar av skolans samlade resultat kommer till stånd.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Torskolan 7–9 har ett så kallat mobbningsråd bestående av två elever från varje klass samt ett antal lärare som regelbundet träffas och diskuterar skolans arbetsmiljö samt åtgärder för att förbättra denna. Vid fall av kränkningar är det dock klassläraren och arbetslagen som förväntas agera. Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) skall varje skola ha ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Varje kommun är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas

en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Kravet att varje skola skall ha en likabehandlingsplan kommer att ersätta läroplanens bestämmelse om att varje skola skall ha ett aktuellt handlingsprogram mot kränkande behandling. Vid inspektionstillfället saknade Torskolan 7–9 aktuella skriftliga rutiner för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling, vilket snarast måste åtgärdas eftersom beslut om och genomförande av insatser måste ske snabbt vid förekomst av kränkande behandling. Detta kräver kunskap om vad som hänt samt att rutinerna för hur personalen skall agera är kända.

I skolans kvalitetsredovisning för 2004 har arbetslagen med hjälp av BRUK² följt upp läroplanens mål avseende elevernas ansvar och inflytande. Arbetslaget i årskurs 7 anger att eleverna inte varit mogna för att påverka undervisningen medan arbetslagen i årskurs 8 och 9 är mer positiva och redovisar flera exempel på vilka möjligheter eleverna har fått att påverka undervisningen bland annat under den så kallade rörliga tiden. Inspektörerna vill i sammanhanget göra skolan uppmärksam på att elevernas synpunkter torde tillföra skolan viktig och nödvändig information i många frågor, och kanske i synnerhet vid uppföljningar av elevers ansvar och inflytande. Inspektörernas intervjuer med elever i årskurs 9 visar att elevernas upplevelse av möjligheterna till delaktighet och inflytande varierar. Generellt sett bedömer eleverna sina påverkansmöjligheter genom elevrådet som begränsade. Möjligheterna till att påverka innehållet i undervisningen samt arbetssätt och arbetsformer bedöms som goda hos vissa lärare och obefintliga hos andra. Sammantaget visar arbetslagens självvärderingar och inspektörernas intervjuer med elever att skolans arbete för att främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över det egna arbetet och skolmiljön bör förbättras. En viktig förutsättning för detta, vilket återkommer senare i denna rapport, är att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer i dialog med eleverna.

Torskolan 7–9 har under 2003–2005 genomfört ett projekt benämnt ”alla möjligheter” med fokus på jämställdhetsfrågor. Inom ramen för projektet har eleverna bland annat läst böcker och sett på filmer som behandlar förväntningar på flickor och pojkar utifrån könstillhörighet. Olika temaarbeten har också genomförts. I den skriftliga slutredovisningen framkommer att ”betydande skillnader i åsikter om vad jämställdhet är och hur det ska hanteras har uppdagats” hos skolans personal. Enligt läroplanen skall skolan aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter samt motverka traditionella köns-mönster. Hur man som lärare och skolläda omsätter uppdraget i skolans vardag är enligt inspektörerna viktiga frågor för personalen att diskutera även fortsättningsvis.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Intervjuade elever framhåller att de har kunniga lärare som är bra på att handla och ge stöd. Lärarna i sin tur beskriver hur de i arbetslagets diskussioner alltid har eleverna i fokus och tillsammans gör en helhetsbedömning av hur eleverna mår och utvecklas. Inspektörernas intryck under lektionsbesöken är att det råder ett trevligt klimat i klassrummet och att lärare och elever bemöter varandra med ömsesidig respekt bland annat genom att lärarna på ett naturligt

² BRUK står för Bedömning, Reflektion, Utveckling, Kvalitet och är ett av Skolverket utarbetat verktyg för kvalitetsarbete i förskola och skola

sätt fångar upp och utgår från elevernas frågor och erfarenheter i undervisningen.

Torskolan 7–9 har ett system för att anpassa tidsanvändningen till varje enskild elevs behov genom att skoltiden är uppdelad på så kallad fast och rörlig tid. Den fasta tidens omfattning, ca 65 procent av skoltiden, och fördelning på ämnen är densamma för samtliga elever i respektive årskurs. Återstoden av skoltiden är mer eller mindre ”rörlig” för eleverna. Läsåret är indelat i perioder och eleverna väljer med hjälp av sin klassföreståndare för varje period hur de skall använda sin tid till olika ämnen. Grundtanken med den rörliga tiden är att eleverna skall välja ämnen där de behöver mer tid för att nå målen. För de elever som läser franska, spanska eller tyska som språkval och/eller ett s.k. musikval blir det relativt lite kvar av den rörliga tiden för egna val. Intervjuade elever uttrycker sig positivt om systemet och lärarnas handledning. Synpunkterna på systemet från intervjuade lärare är inte odelat positiva. Enligt lärarna bidrar visserligen systemet till att eleverna när de lämnar Torskolan 7–9 är behöriga till gymnasieskolans nationella program, dvs. är godkända i ämnena engelska, matematik och svenska. Detta positiva resultat uppnås dock till viss del på bekostnad av att det kan vara svårt att få tiden att räcka till för att nå målen i övriga ämnen, där redan tilldelningen av fast tid upplevs som knapp. Inspektörerna vill i sammanhanget peka på vikten av att eleverna ges möjligheter att nå målen i samtliga ämnen och vill samtidigt uppmärksamma skolan på att rätten till stöd gäller alla ämnen.

Inspektörerna har granskat ett urval av skolans åtgärdsprogram och funnit att kvaliteten på dokumenten bör förbättras. Följande exempel på mål - ”Att NN når godkänt i matematik i slutbetyget” - får illustrera en vanligt förekommande formulering i åtgärdsprogrammen. Inspektörerna bedömer det som svårt för elever och föräldrar att ha inflytande över och ta ansvar för arbetet mot målet om inte denna typ av mål bryts ner i mer konkreta och utvärderingsbara mål. En viktig del av arbetet med åtgärdsprogram är att skolan följer upp och utvärderar insatserna. Uppföljningen skall leda till nya mål, ny planering, genomförande och uppföljning i en ständigt pågående utvecklingsspiral. Inspektörerna har funnit att uppföljning och utvärdering av insatserna ofta saknas i dokumentationen kring eleverna.

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen skall ha uppnåtts i slutet av det nionde skolaråret skall betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall skall ett skriftligt omdöme ges. Ett skriftligt omdöme skall innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Inspektörerna har funnit att kvaliteten på skolans skriftliga omdömen kan förbättras. Flera av de skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av fokuserar inte på elevernas kunskapsutveckling utan beskriver andra saker som exempelvis ”viljan att lära kemi har inte funnits”, ”eleven har inte varit närvarande under idrottslektionerna”, ”han är mycket osäker och har svårt att arbeta självständigt”.

För att ovannämnda elevdokumentation bättre skall fylla de tänkta funktionerna, såväl ur ett lärar-, elev- som föräldraperspektiv, samt motsvara de intentioner och krav som uttrycks i de nationella styrdokumenterna, är det enligt inspektörerna angeläget att skolans personal under rektors ledning ser över och förbättrar innehållet i dokumenten.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Genom elev- och lärarintervjuerna framkommer att bedömningar av elevernas kunskapsutveckling görs av varje enskild lärare i samband med undervisningen och baseras på elevers muntliga och skriftliga prestationer. Genom provresultat och diskussioner med lärarna upplever eleverna att de får reda på hur de ligger till. Intervjuade elever anser att lärarnas bedömningar i de flesta fall är likvärdiga och rättvisa. Bedömningar och betygssättning kvalitetssäkras genom diskussioner på ämneskonferenser och i arbetslagen enligt intervjuade lärare.

Inspektörerna har tagit del av skolans lokala bearbetningar av nationella mål och betygskriterier. Flertalet bearbetningar har några år på nacken men ligger i linje med de nationella målen och betygskriterierna. Det förekommer också exempel på det motsatta, t.ex. finns betygskriterier för "IG" i ämnet musik trots att betygsbeteckningen inte finns i grundskolan. Det framkommer av intervjuer med elever, föräldrar och lärare att det inte finns något skolgemensamt sätt att informera om och diskutera mål och betygskriterier med elever och föräldrar. I vissa ämnen är informationen bristfällig enligt intervjuade elever och föräldrar. Frågan uppmärksammas även i skolans kvalitetsredovisningar för 2004 och 2005 där information om mål och betygskriterier identifierats som ett viktigt förbättringsområde av skolan. Inspektörerna instämmer i denna slutsats.

Kännedom om mål i läroplan och kursplaner hänger tydligt ihop med kvaliteten på utvecklingssamtalen. I Torskolan 7–9 håller elevens klassföreståndare i samtalet och har ett skriftligt underlag från samtliga av elevens lärare som stöd. Underlaget består av en skolgemensam mall där ansvarig lärare kan fylla i bedömningar under rubrikerna betyg, prov och läxförhållanden, resultat, arbete under lektion, läxläsning, utveckling och övrigt. Det finns också en ruta med rubriken "Att göra! Om det finns risk för icke godkänd". Intervjuade föräldrar upplever att det ibland är svårt att förstå hur det går för barnet och vad som eventuellt behöver förbättras samt hur man som förälder bäst kan stötta när klassföreståndaren som inte har eleven i aktuellt ämne redogör för att en elev t.ex. är på gång mot ett "VG" eller att eleven behöver bli mer aktiv. Inspektörerna vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att varje utvecklingssamtal skall ge tydliga besked om elevens studieresultat i förhållande till krav och mål i läroplan och kursplaner. Det ska också ge en tydlig bild av elevens sociala utveckling.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidssyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev pågår på Torskolan 7–9 och skolans rektor bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk till höstterminen 2006.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Torskolans arbetsplan är från hösten 2004 och det framkommer av intervjuer med lärare och skolledning att planen inte används som underlag för planeringen av arbetet på skolan.

Personalen följer upp och utvärderar verksamheten tillsammans med eleverna såväl skriftligt som muntligt. Som exempel kan nämnas att flera av lärarna utvärderar sin egen insats genom en enkät till sina elever. En hel del av detta arbete sker dock i det tysta av de enskilda lärarna och är inte synligt för hela skolan. Som tidigare nämnts saknas också gemensamma analyser och bedömningar av skolans samlade resultat samt en övergripande struktur för kvalitetsarbetet som visar hur de olika delarna i kvalitetsarbete hänger ihop och bidrar till en utveckling av skolan.

Skolan upprättar varje år en kvalitetsredovisning där ett antal områden följs upp. För varje område beskrivs resultat, måluppfyllelse och åtgärder för utveckling. Underlaget för detta är dels betygsstatistik dels arbetslagens självvärderingar som genomförts med hjälp av BRUK. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen till sin form uppfyller förordningens krav. Det framkommer dock i intervjuer att kvalitetsredovisningen inte används av skolans personal som en grund för diskussion om utveckling och förbättring av verksamheten.

Ledning och kommunikation

Skolans rektor är nyanställd och började sin tjänst på skolan i december 2005. Hennes företrädare var rektor på skolan i 20 år, vilket inneburit att ledarskapet har präglats av kontinuitet. En av skolans lärare har en halvtidstjänst som biträdande rektor. Ansvarsfördelningen mellan dem är tydlig. Rektorn har ägnat de första månaderna på skolan till att sätta sig in i och lära känna verksamheten, och intervjuad personal uttrycker sig positivt om skolledningen. Enligt rektorn är dokumentationen kring eleverna, arbetet med mål och betygskriterier samt kvalitetsarbetet områden som behöver utvecklas, vilket sammanfaller med de förbättringsområden som har identifierats av inspektörerna.

Skolans tre arbetslag har varsin arbetslagsledare. Arbetslagsledarna och skolledningen träffas regelbundet och arbetslagsledarnas roll är att förmedla information mellan skolledningen och arbetslagen. När lärarna i arbetslagen träffas är det elevernas utveckling som är i fokus. Som framkommer på andra ställen i rapporten är skolans resultat och måluppfyllelse sällan föremål för kollegiala diskussioner. Intervjuade lärare framhåller att det är för få diskussioner arbetslagen emellan, och av skolans dokumentation att döma arbetar de tre arbetslagen relativt isolerat från varandra.

Det framstår för inspektörerna som om skolans lärare är vana vid och önskar en hög grad av autonomi. Därmed föreligger en risk att undervisningen styrs av den enskildes mål snarare än av uppdraget. Att den enskilde lärarens frihet i viss mening begränsas i arbetslagets gemensamma arbete är ett lågt pris att betala för de fördelar gruppens samlade och i samarbetet utvecklade kompetens kan ge.

Sammanfattning

Inspektörerna har genom lektionsbesök och intervjuer fått en positiv bild av undervisningen i Torskolan 7–9. För att elevers och föräldrars delaktighet och inflytande skall öka bör dock arbetet med att informera elever och föräldrar om målen och betygskriterierna i de olika ämnena förbättras. Likaså behöver kvaliteten på åtgärdsprogram och skriftliga omdömen förbättras. Skolan saknar aktuella skriftliga rutiner för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling, vilket måste åtgärdas.

Det är inspektörernas bedömning att styrningen av skolan kan förbättras genom att personalen under rektors ledning i större utsträckning använder skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning som verktyg för det dagliga arbetet i skolan. För att skolan på ett ändamålsenligt sätt skall kunna utveckla verksamheten utifrån personalens gemensamma kunskap om vad det är som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra, behöver ett skolgemensamt och strukturerat kvalitetsarbete komma till stånd.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Utbildningens omfattning i grundskolan regleras i skollagen, där antalet timmar för ämnen, ämnesgrupper, språkval och elevens val anges i en timplan som bilaga till lagen. Den totala garanterade undervisningstiden i grundskolan uppgår till 6 665 timmar, varav 382 timmar utgörs av elevens val. Syftet med elevens val är att bredda och fördjupa elevens kunskaper i ett eller flera ämnen och skall vara förenligt med målen i kursplanerna. Kommunerna får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den tid som anges i timplanen. Särskilt stöd till elever i behov av det kan utgöra en betydande individuell utökning av tiden för lärande.

I Torskolan 7–9 används ett system för fördelning av tid till olika ämnen som bland annat innebär att vissa elever handleds till att lägga mycket av sin tid på studier i de behörighetsgivande ämnena i syfte att uppnå målen i dessa ämnen. Systemet innebär också att elevens val inte förekommer som begrepp i skolan. Skolledningen och lärare menar att den rörliga tiden innebär möjligheter till breddning och fördjupning av elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen, men har dock inte kunnat redovisa för inspektörerna på vilket sätt skolan säkerställer att eleverna får den garanterade undervisningstiden i olika ämnen samt att omfattningen och innehållet i elevens val motsvarar författningarnas krav. Inspektörerna önskar i sammanhanget framhålla vikten av att undervisningstiden inom ramen för elevens val verkligen utnyttjas till något som eleven själv önskar och som därmed kan öka studiemotivationen samt att elevens val inte får ersätta stödundervisning. Elever och lärare måste vara medvetna om att elevens val finns och på vilket sätt ämnet tillgodoses. Sammantaget gör inspektörerna bedömningen att skolan bör se över systemet för fördelning av tid i syfte att säkerställa dels att varje elev får den garanterade undervisningstiden i varje ämne och att dels att omfattningen och innehållet i eleven val motsvarar kraven i författningarna.

I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Enligt grundskoleförordningen skall som språkval bland annat erbjudas svenska, för elever som i övrigt får undervisning i svenska, och engelska om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett sådant språk, om minst fem elever väljer språket. Genom intervjuer framkommer att elevernas möjligheter att byta språkval från franska, spanska eller tyska till svenska eller engelska är starkt begränsade i Torskolan 7–9 och avgörs av elevens lärare

i svenska eller engelska. Om läraren anser att eleven kommer att nå målen i svenska och engelska inom ramen för den ”ordinarie” undervisningen i ämnet tillåts i princip inte bytet. Inspektörerna bedömer att det inte finns något författningsstöd för att neka elever att avbryta sitt språkval för att läsa engelska eller svenska.

Genom lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan, som trädde i kraft den 1 januari 1994, fick kommuner och landsting rätt att sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att denne skall bedriva viss undervisning inom gymnasieskolan. Entreprenad är dock inte tillåtet inom grundskolan. Undervisningen i ämnet musik i Torskolan bedrivs dels av en av skolan anställd lärare, dels av företaget Musik i Torsås AB. Frågan behandlas vidare i kommunrapporten, där också Skolverkets bedömning framgår.

Enligt skollagen skall utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. Endast enstaka inslag som kan medföra obetydliga kostnader för eleverna får förekomma. Av intervjuer framkommer att skolan tar ut en avgift som inte kan anses som obetydlig i samband med en skolresa i årskurs 9. Även i denna fråga hänvisar inspektörerna till bedömningen i kommunrapporten.

Torskolan 7–9 har mycket god tillgång till personal. Alla lärare har pedagogisk utbildning och flertalet en utbildning för den undervisning de bedriver. Skolans lokaler är något slitna men läromedel och datorer finns i tillräcklig omfattning och av god kvalitet. Skolan har även ett välförsett och välbesökt bibliotek.

Sammanfattning

Rektor måste försäkra sig om att skolans system för att fördela tid innebär att varje elev får den garanterade undervisningstiden i varje ämne samt elevens val enligt timplanen. Torskolan 7–9 begränsar elevernas möjligheter att avbryta sitt språkval för att i stället läsa engelska eller svenska, vilket inte är i enlighet med författningarna.

Verksamheten vid Torskolan 7–9 har goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella undervisningen och till materiella resurser av övervägande god kvalitet.

Datum	Ort
2006-09-18	Linköping

Eleonor Duvander
Johan Nilsson